

Aan: Standaardisatieraad, 13 februari 2024

Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
T +31-70-331 5400
www.nationaalarchief.nl

Datum

23 januari 2024

Onze referentie

-

Bijlagen

Architectuurschets (versie 1.1)

memo

Architectuurschets Duurzaam Toegankelijke
Overheidsinformatie en relatie met kennisproducten

Gevraagd besluit

Aan de Standaardisatieraad wordt het volgende gevraagd:

- Herkent de Standaardisatieraad zich in de geschetste visie van de Architectuurschets? Zijn er fundamentele uitgangspunten die ze zou willen aanpassen of toevoegen?
- Zo ja, onderschrijft de Standaardisatieraad de voorgestelde status van de Architectuurschets als richtinggevend voor de kennisproducten van het Nationaal Archief (waar van toepassing)?
- Zo ja, is de Standaardisatieraad van mening dat de voorgestelde aanpak voor verdere toetsing van de Architectuurschets bij de decentrale overheden en van eventuele aanpassingen bij rijksoverheidsorganisaties de juiste is?

Aanleiding

Vanuit het programma Open op Orde is in 2022 aan het Nationaal Archief gevraagd om een doelarchitectuur op te stellen voor de informatiehuishouding van het Rijk. Deze zou als basis dienen voor het ontwikkelen van de gemeenschappelijke voorzieningen onder Open op Orde (nu aangeduid als Open Overheid Spoor informatiehuishouding). Bij het opstellen van deze doelarchitectuur bleek dat het ontbrak aan een (binnen het rijk) gedeelde concrete visie op de architectuur voor de informatiehuishouding. Toen is besloten die visie eerst te verwoorden. Dit is de Architectuurschets Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie geworden. Binnen het Rijk wordt de Architectuurschets door architecten zeer gewaardeerd. Omdat het ze helpt bij de architectuurvraagstukken waar ze aan werken.

De Architectuurschets gaat over hetzelfde onderwerp als het DUTO-raamwerk (duurzame toegankelijkheid overheidsinformatie). Daarom bouwt de Architectuurschets voort op de uitgangspunten van het DUTO-raamwerk. Maar de Architectuurschets kijkt verder vooruit naar de toekomstige architectuur van de overheid. De Architectuurschets is zelf geen onderdeel van het DUTO-raamwerk, en zelfs geen kennisproduct. Dat werpt de vraag op hoe beiden zich tot elkaar verhouden. Deze notitie gaat daar verder op in.

Relatie met de kennisproducten van het Nationaal Archief

De Architectuurschets is niet tot stand gekomen als een kennisproduct van het Nationaal Archief, maar als visiestuk voor het Rijk vanuit de governance van Open op Orde. Het Nationaal Archief zal de Architectuurschets wel beheren vanuit haar

rol als expertisecentrum informatiehuishouding, maar niet als kennisproduct. Als zodanig wordt de ontwikkeling en het beheer van de Architectuurschets ook niet aan de Standaardisatieraad voorgelegd.

Er is wel een inhoudelijke relatie tussen de Architectuurschets en de kennisproducten. Om te voorkomen dat er inhoudelijke tegenstrijdigheden ontstaan tussen beiden, wordt voorgesteld dat de Architectuurschets richtinggevend zal zijn voor het (door)ontwikkelen van kennisproducten waar dat van toepassing is. Bijvoorbeeld in de vorm van praktijkvoorbeelden en architectuurpatronen binnen het DUTO-raamwerk. En door er naar te verwijzen vanuit het NORA-thema Duurzame Toegankelijkheid.

Uitbreiding van de scope tot de gehele overheid

De scope van de huidige versie van de Architectuurschets is beperkt tot de rijksoverheid, in lijn met de scope van Open op Orde. In de inleiding van het stuk is echter de ambitie uitgesproken om de scope te verbreden tot de hele overheid. Als de Architectuurschets gaat gelden als richtinggevend voor de kennisproducten, dan is dit zelfs noodzakelijk.

Hiervoor zijn de volgende globale activiteiten noodzakelijk.

- Toets of de Architectuurschets onderschreven wordt door de decentrale overheden.
- Maak op basis daarvan inhoudelijke aanpassingen, indien nodig.
- Toets de gemaakte aanpassingen bij rijksoverheidsorganisaties.

Hierbij moet worden voorkomen dat de aanpassingen voor de decentrale overheden tot een nieuw langdurig schrijf- en consultatieproces leiden. Daarom zal eerst de toetsing worden uitgevoerd binnen een beperkt tijdsbestek van zo'n drie maanden. Op basis daarvan kan worden bepaald of er ingrijpende aanpassingen nodig zijn. En zo ja, of de voordelen van een overheidsbreed gedragen Architectuurschets opwegen tegen de inspanningen voor de aanpassingen. Het eindresultaat wordt opnieuw gedeeld en besproken met de Standaardisatieraad.

Bijlage: toelichting op de Architectuurschets

Doelen van de Architectuurschets

De beoogde doelen zijn als volgt:

- Bieden van een 'stip op de horizon', op basis waarvan overheidsorganisaties hun eigen architectuur kunnen vormgeven.
- Bieden van een (gestandaardiseerd) beeld op basis waarvan overheidsorganisaties duurzame toegankelijkheid kunnen realiseren, in relatie met o.m. het DUTO-raamwerk en *Archiveren by design*.
- Bieden van een (gestructureerd) beeld voor het verantwoord inzetten van moderne hulpmiddelen (zoals AI).

Globale inhoud van de Architectuurschets

In de Architectuurschets zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- Uitgangspunten voor de inrichting van de informatiehuishouding, onder meer: openheid en transparantie, een federatief informatiestelsel en duurzame toegankelijkheid.
- Ambities (c.q. hoofdprincipes) voor de informatiehuishouding, onder meer: interoperabiliteit, geautomatiseerde beslisregels (o.b.v. metagegevens) en gestructureerde informatieobjecten. Hierbij geldt overigens dat er een sterke afhankelijkheid bestaat tussen de benoemde ambities en daarom als één geheel moeten worden beschouwd.
- Slotgedachten, onder meer: een nieuw informatiestelsel, de invloed van AI en wendbare wetgeving.

Proces van de totstandkoming

Na een verkennende fase vóór de zomer van 2022, is in de tweede helft van dat jaar gestart met het opstellen van de Architectuurschets. Versie 0.9 is opgeleverd op 28 december, versie 1.0 op 13 april 2023 en versie 1.1 op 8 juli 2023. Hierbij heeft drie keer een rijksbrede review plaatsgevonden. Versie 1.1 is gepubliceerd op de [website van het Nationaal Archief](#) (en bijgevoegd als aparte bijlage aan de stukken van deze Standaardisatieraad).

Tijdens de totstandkoming is intensief afgestemd met de 'community' van architecten binnen het Rijk. Hierbij zijn ook twee workshops georganiseerd met deelname van meer dan 20 architecten vanuit ministeries, uitvoeringsorganisaties en inspecties. Ook vertegenwoordiging vanuit NORA Beheer was hierbij aangesloten. Daarnaast heeft afstemming binnen Open op Orde en met het Nationaal Archief plaatsgevonden.